

14 - DNEVNIK
CENA \$ 2.00

GLAS
SLOVENIJE

AVSTRALSKI SLOVENSKI NEODVISNI INFORMATIVNI ČASNIK
THE VOICE OF SLOVENIA
THE AUSTRALIAN SLOVENIAN INDEPENDENT INFORMATIVE NEWSPAPER

Leto 1/ št. 5

7. JULIJ/ MALI SRPAN 1993

SYDNEY-Uradna svečanost za konzularni zbor. Zastopnik premiera NSW Hon. Michael Photios in častni konzul RS za NSW in VIC, Alfred Brežnik, nazdravljata Sloveniji

Pogovor dveh SBS-eccev, direktor SBS-a Quong Luu in voditeljica slovenske radijske oddaje SBS radia 2 EA, Mariza Ličan na svečanosti konzularnega zbora v Sydneyu

MELBOURNE-25. junij 93, ob 8.30h zjutraj dvignejo člani SNS VIC na drog slovensko in avstralsko zastavo ob Domu matere Romane v Kew

V Slovenskem društvu Sydney, lovska dvorana: z desne ↑ dr. Peter Vencelj, Ana Šernek, Tatjana Kovačič, Štefan Šernek in Lojze Kmetič

POMEMBNI DATUMI

- *14. in 15. junij 93, Dunaj-Svetovna konferenca o človeških pravicah
- *20. junij 1993, Ljubljana-na kresni večer v Plečnikovih Križankah prireditev Pozdrav poletju, letos osemindvajsetič podelitev nagrad Otona Župančiča ljubljanskim umetnikom
- *21. junij 1988, Ljubljana Trg Revolucije, začetek "slovenske pomladi"-zbere se okrog 40.000 ljudi, ki protestirajo zaradi "četverice" (Janša, Zavrl, Tasič, Borštnar); kdo je med slovenskimi politikmi še v ozadju procesa se ne ve še niti danes, pet let kasneje
- *21. junija 1891-rodil se slovenski glasbenik France Marolt (umre leta 1951), ustanovitelj Folklornega inštituta in folklorne plesne skupine
- *22. junija 1593-krščanska vojska premaga turško v eni najbolj znamenitih bitk pri Sisku
- *28. junij 1919-konec prve svetovne vojne
- *7. julij 1993, Vrba na Gorenjskem-v lopi podružnične cerkve odkrijejo doprsni kip nadškofa Antona Vovka; slovesnost ob 40-letnici atentata na nadškofa vodi dr. Alojzij Šuštar, ljubljanski nadškof in metropolit
- *Julija 1992 sprejme Evropski parlament Slovenijo med države, ki lahko dobivajo pomoč v okviru programa Evropske skupnosti PHARE

Grinčino pozdravljam vse Slovance, ki živite v Avstraliji. Glasu Sloveniji se zelim, da bi postal bistvo, ki bi ga mi Slovanci resnično bomo. Peter Vencelj.

V TEJ ŠTEVILKI:

- Svečanosti ob Dnevu državnosti RS
- Govor častnega konzula Alfreda Brežnika na prvem konzularnem zboru v Sydneyu
- Obisk dr. Petra Vencelja v Avstraliji
- Odprto pismo "šesterice" Milanu Kučanu
- Kulturni imperializem po Primorsko

MNENJA IZRAŽENA V TEM ČASNIKU NE PREDSTAVLJAJO VEDNO MNENJA UREDNIŠKEGA ALI UPRAVNEGA ODBORA V CELOTI. AVTORJI SAMI ODGOVARJAJO ZA SVOJE PRISPEVKE. VSA PISMA ALI PRISPEVKI NAJ BODO KRATKI-OMEJITEV JE DO 230 BESED.

Peta številka G.S., ki je pred vami je zaradi aktualnih dogajanj v Sloveniji in v Avstraliji – med nami je bil dr. Peter Vencelj – iztirila iz prvotno zamišljene oblike, saj sem morala izbirati med "točo" vaših dolgih prispevkov in med rednimi rubrikami, ki jih nameravam priobčiti v tem listu. Tako bodo morali počakati na objavo v naslednjih številkah prispevki: poročilo predsednika slovenskega kluba v Newcastlu, poročilo predsednika Slovenskega društva Sydney, prispevek o tem kako biti predsednik vsem Slovencem, iz družinskega drevesa, o rabi tujk v Sloveniji, gospodarske, turistične in kulturne novice in še marsikaj zanimivega kar se enostavno ne more stlačiti na osem ali deset strani – kolikor naj bi jih naš časopis imel – že ta številka je na dvanajstih straneh. Zato vas prosim, da nam v bodoče pošiljate kar se da kratke prispevke. Ta številka je tudi izjemoma sestavljena tako kot je zaradi slovenskega državnega praznika. Nemogoče se je bilo tudi ograditi od trenutnih dogodkov v slovenskem političnem prizorišču in zato sem tokrat za vas izbrala odprto pismo predsedniku RS, Milanu Kučanu iz Slovenca, ki ga piše "šesterica" borcev za slovensko državnost. Kopijo pisma mi je naredil pater Tone in vam ga priporočam v branje, saj boste le tako dobili pravo predstavo o tem kaj vse se doma dogaja, in dogajajo se žalostne stvari. Skorajda neverjetne! Da nekateri slovenski politiki, podjetniki, mladina in novinarji silijo nazaj v nekakšno konfederativno jugoslovansko "žlobudro" se zdi dobesedno samomorilsko. Ali si Srbija še ni prilastila dovolj slovenskega premoženja in ali nam je res žal da ni tudi Slovenija prizorišče jugoslovanske morije? Ali pa si nekateri, beri: Slovenci, res želijo, da bi se zgodovina ponovila in kličejo hudiča – novo bratomorilno vojno!?

Vaša urednica
Stanka Gregorič

GLAS SLOVENIJE

Založnik-Založba GLAS Ustanovitelji in upravni odbor-Dušan Lajovic, Alfred Brežnik, Štefan Merzel in Stanka Gregorič Upravnik-Štefan Merzel, 265 Nicholson Street, Footscray, Victoria 3011, telefon (03) 762 6830

Glavna in odgovorna urednica-Stanka Gregorič, 2/15 Allandale rd. Boronia, Victoria 3155, telefon (03) 762 6830 Uredniški odbor-Draga Gelt, Jožica Gerden, Toni Gržina, Lojze Košorok, Vinko Rizmal, Ljenko Urbančič

Tehnično oblikovanje in umetniška izdelava-Draga Gelt in Stanka Gregorič; Logo-Frances Gelt; Priprava strani, tipkanje in distribucija-Stanka Gregorič

Informacije posredovali: revije MM, FLANEUR, SLOVENIAN BUSINESS, SLOVENEK, DELO, DRUŽINA, BROŠURE O SLOVENIJI-Alfred Brežnik; NEDELJSKI DNEVNIK, 7D, DELO-Elica Rizmal; MLADINA, NAŠA SLOVENIJA, RODNA GRUDA, REVUJA SLOVENIJA v angleščini-

Stanka Gregorič; OBVESTILA VELEPOSLANIŠTVA iz Canberre in KONZULATA iz Sydneya.

GODOVNIKI

VSE NAJBOLJŠE

PISMA BRALCEV

Spoštovana urednica! Naj vam ob rojstvu še enega glasila za Slovence v Avstraliji zaželim obilo uspeha pri zahtevnem delu v povezovanju ter razširjanju slovenske besede. Upam, da bodo tudi ostali Slovenci prilili vode, tako, da se bo naš GLAS SLOVENIJE še dolgo, dolgo razcvetal tu, pod južnim križem. Z veseljem prilagam \$ 50.00 za rojstno leto 1993/94

D.Darko Borec iz Sydneya

***

Spoštovani! Res lepo nama je bilo v srcu, ko sva po dolgem času zopet zagledala v poštnem predalu nekaj slovenskega-GLAS SLOVENIJE. Lepo ime!

Korajžno naprej in prepričana sva, da bodo tokrat tudi tisti, ki prej niso hoteli niti slišati za Slovensko Pismo zdaj postali vaši naročniki.

Ceprav malo pozno, vam vseeno dajeva podporo z našo naročilnico.

Stanko in Tončka Heric iz Paradise Pt.

***

Dragi moj g.Štefan Merzel, brat Slovenec! Pred nekaj urami sem sprejel vaš časnik GLAS SLOVENIJE in ga tudi nemudoma prebral. Povsem naravno je, da si tudi jaz želim biti naročnik. Čim se boste odločili, da greste z delom naprej, vam pošljem letno naročnino. Želim vam vsem, ki ste združeni v tej skupini obilo uspehov in medsebojnega razumevanja. Iz dna srca se vam zahvaljujem za vašo vzpodbudo.

Franc Pavlovec iz NSW

***

Odkar je prenehalo izhajati Slovensko Pismo, sem premišljeval na kateri slovenski časopis bi se naročil pa se nisem mogel odločiti, sedaj pa kar naenkrat tako lepa ponudba od vas, hvala lepa. Ne obupajte, če ne bo v začetku veliko naročnikov. Obilo uspeha vam želi Ivan Cetin iz Južne Avstralije

HVALA VSEM,
KI SO PRISPEVALI
V TISKOVNI SKLAD

AVSTRALSKIM SLOVENCEM OB DRUGI OBLETNICI REPUBLIKE SLOVENIJE

PREDSEDNIK RS MILAN KUČAN

"Preko radia SBS čestitam vsem Slovencem v Avstraliji za to, za vse nas Slovence, doma in po svetu, veliko in pomembno obletnico. Letos bo obletnica praznovana v glavnem delovno. Mi smo prvi del naloge, željo ustvariti svojo lastno slovensko državo, uspešno opravili, to državo imamo, je mednarodno priznana, je članica Združenih narodov, zelo pomembnih evropskih institucij, kot je Konferenca o varnosti in sodelovanju v Evropi, od nedavna tudi članica Sveta Evrope, pričakujemo, da bo steklo tudi sodelovanje z Evropsko banko za obnovo in razvoj, smo člani Svetovne banke in Mednarodnega denarnega sklada..."

ZUNANJI MINISTER RS LOJZE PETERLE

"Drage rojakinje in rojaki, zelo sem vesel, da vas lahko ponovno pozdravim preko radijskega medija, ob praznovanju drugega dneva slovenske državnosti. To je za nas velik praznik in veseli smo, da ga lahko praznujemo v svobodni, neodvisni in priznani Sloveniji in ob tem ne morem drugače, kot da se zopet spomnim kako so Slovenci po vsem svetu delali zato, da lahko danes praznujemo. In posebej se spominjam avstralskih Slovencev, ki so dali svoj neprecenljivi delež k temu. Želim vam, da bi lepo praznovali ta dan, da bi se čim bolj razumeli med seboj in seveda, da bi ohranili tisto, kar nas druži kot Slovence še naprej in po čemer vas poznajo tudi drugi v Avstraliji. Upam, da se kmalu spet vidimo."

OBRAMBNI MINISTER RS JANEZ JANŠA

"Vsem rojakom v Avstraliji želim, da bi se z veseljem spomnili drugega rojstnega dneva svoje domovine-države in da bi se tega spomnili s prepričanjem, da smo to dosegli skupaj in da si tega ne bomo pustili nikoli vzeti..."

ČASTNI KONZUL RS ZA AVSTRALIJO ALFRED BREŽNIK

"Čestitam vsem k prazniku naše državnosti, čestitam tudi naši slovenski državi. Nekateri se spotikajo, češ, da nam ni treba praznovati vsako leto, saj je bilo dovolj enkrat. Praznujmo vsako leto! Veselimo se, da imamo svojo državo-ta, o čemer so sanjali naši predniki smo danes doživeli mi..."

/Radio SBS, Sydney, Melbourne/

Slovenski narodni svet za Južno Avstralijo je priredil slovesnost ob drugi obletnici osamosvojitve Slovenije v četrtek, 17. junija ob obisku dr. Petra Venclja, državnega sekretarja v ministrstvu za zunanje zadeve Slovenije, zadolženega za Slovence po svetu. Po sprejemu visokih gostov na letališču se je dr. Venclj najprej sestal

NA SLOVESNI SEJI

s celokupnim odborom Slovenskega narodnega sveta ob petih popoldne v knjižnici Slovenskega verskega središča. Sekretarja je spremljala svetovalka zunanjega ministrstva ga Tatjana Kovačič in odpravnik poslov Veleposlaništva RS v Canberri g. Aljaž Gosnar. Predsednik Sveta g. Janez Zagorc je zaželel dobrodošlico visokim gostom, se zahvalil za obisk in začel razpravljanje. Svet je pripravil več vprašanj, predvsem vprašanja slovenskega državljanstva. Glede Slovencev po svetu, ki si želijo zadržati ali pridobiti slovensko državljanstvo, bi bilo potrebno pri bodoči dopolnitvi zakona o državljanstvu urediti skrajšani in bolj enostavni postopek brez dolgotrajnih birokratičnih zavlačevanj. Govora je bilo tudi o odnosu Slovencev v tujini do matične države in obratno, o potnih listih in vizah. Na vprašanja je dr. Venclj izčrpno odgovarjal in zagotovil, da bo vse pobude in predloge posredoval pristojnim organom. V slovenski cerkvi je pater Janez Tretjak maševal ob pol sedmih zvečer

ZA VSE UMRLE ZA SLOVENIJO.

Gosta iz domovine je prisrčno pozdravil. Anita Polajzer v narodni noši in Davor Premrl pa sta podarila sekretarju dr. Venclju in svetovalki go. Tatjani

Kovačič, vsakemu šopek rož in po dve knjigi o znamenitostih Južne Avstralije za spomin na njen obisk.

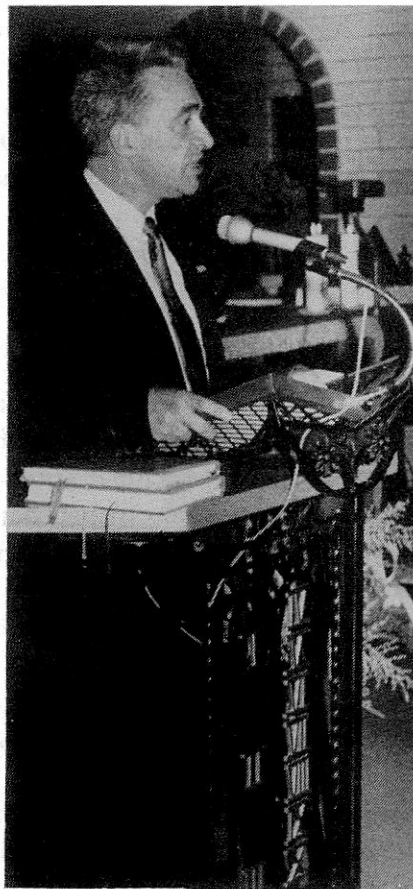
Po maši je dr. Venclj vse prisotne pozdravil z izbranimi besedami in sporočil pozdrave Slovincem v Avstraliji ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Šuštarja in predsednika RS g. Milana Kučana ter zunanjega ministra Lojzeta Peterleta. Pozval je vse Slovence na složno medsebojno sodelovanje.

KULTURNI SPORED

v počastitev druge obletnice osamosvojitve Slovenije je pričel predsednik Narodnega sveta g. Janez Zagorc s pozdravnim govorom. Na kratko

PROSLAVA DRUGE OBLETNICE SLOVENIJE IN OBISK DR. PETRA VENCLJA V ADELAIDI

Piše dr. Stanislav Frank

je opisal tisočletno borbo slovenskega naroda za svobodo in kako je končno s silo upora in diplomatskim pogajanjem nekompromisnih slovenskih voditeljev okupatorska vojska bila prisiljena, da se je morala porazena umakniti iz Slovenije. Tako je Slovenija leta 1991 postala svobodna demokratična država svojega naroda, prvič v svoji več kot tisočletni zgodovini.

Sporod je povezovala ga prof. Marta Skrbiš in poudarila, da je domovinski motiv v slovenski poeziji kar naprej živ, danes še toliko bolj kot včeraj, kajti potrebno je obdržati tiste sanje, ki so se narodu uresničile šele pred dvema letoma. Slovenska zgodovina je bridka, kakor da ni zgodovina Slovencev, ampak mimohod tujih narodov, ki so si celo tisočletje prilaščali ta sončni košček Evrope. Naši kulturniki Lavra Premrl, Rosemary Poklar, Vida Končina, Ivan Legiša in pater Janez so z občutki recitali po eno domovinsko pesem Josipa Stritarja, Simona Jenka, Pavla Golije, Frana Elerja in tudi našega pesnika Ivana Legiše.

POLOŽITEV VENCA NA SPOMINSKO PLOŠČO

Po končanem sporedu je predsednik Sveta povabil dr. Venclja, da položi venec na spominsko ploščo padlim za Slovenijo, na trati pred cerkvijo. Po položitvi venca sta ob plapolanju avstralske in slovenske zastave in razkošni razsvetljavi igrala na trobento Tanja in Jožko Konestabo TIŠINO, ki je vsem navzočim segla globoko do srca in bila višek slovesnosti. S kratkim govorom se je dr. Venclj spominjal vseh padlih in še posebej opisal svojega prijatelja, ki je padel kot žrtev bojev za Slovenijo.

SREČANJE V KLUBU

Po sporedu so se odpravili v Slovenski klub gostje kakor tudi skoro vsi, ki so se udeležili slovesnosti pri cerkvi. V Klubu je goste in vse navzoče pozdravil predstavnik Kluba. V kratkem kulturnem sporedu sta po dve pesmi zapela mešani zbor in otroška folklorna skupinica. Nato se je nadaljevalo srečanje s sekretarjem, ko je na vprašanja pojasnjeval razne zadeve.

Gostje so ostali na večerji, ki jo je gostom na čast priredil Slovenski klub. V prijetnem razpoloženju in razgovorih je čas hitro potekel v pozne ure.

DR. PETER VENCELJ DRUGOD PO AVSTRALIJI

Dr. Peter Venclj je prispel v Avstralijo na dvotedenski obisk na uradno povabilo Slovenskega narodnega sveta Viktorije. Med obiskom, ki ga je pripravil slovenski odpravnik poslov, Aljaž Gosnar, se je sešel s predstavniki slovenskih društev in podjetij v Perthu, Sydneyu, Melbournu, Canberri, Brisbanu in Adelaidi. Obiskal je tudi Macquarie univerzo v Sydneyu, kjer se je srečal s prof. Goeschom-Head of modern languages in rektorico Di Yerbury, ki sta pred kratkim obiskala slovenski univerzi v Ljubljani in Mariboru ter se srečala s koprskimi profesorji, ki

načrtujejo skorajšnjo otvoritev univerze v Kopru. Tokrat sta podpisala pogodbo še z mariborsko univerzo, z ljubljansko pa je prihajalo do sodelovanja že doslej. Iz univerze v Mariboru so letos poslali Macquarie univerzi okrog 100 strokovnih knjig. Dr. Venclj je obiskal tudi avstralsko zunanje ministrstvo in ministrstvo za emigracije, etnične zadeve in lokalno upravo. V Avstralijo je prišel s pozdravi in sporočili ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Alojzija Šuštarja, predsednika Milana Kučana in zunanjega ministra Lojzeta Peterleta.

SYDNEY

DAN SLOVENSKE DRŽAVNOSTI

Piše Lojze Košorok

Petindvajseti junij, praznik slovenske državnosti, so Slovenci v domovini praznovali na slovesen način, poleg številnih proslav je bilo tudi veliko raznih kulturnih prireditev. Z nič manjšim navdušenjem in zanosom, je večina Slovencev po svetu ta praznik obeležila z raznimi družabnimi in kulturnimi prireditvami.

Slovenska skupnost v Sydneyu je to drugo obletnico proslavila v soboto 17. junija v Klubu Triglav. Z navzočimi je delil to veselje nadvse prijazni visoki gost iz Slovenije, dr. Peter Vencelj.

V soboto, 26. junija pa je bilo veselo praznovanje v Slovenskem društvu Sydney v organizaciji The Slovenian studies Foundation Trust, pod geslom SLOVENIJA-ČESTITAMO. Obe prireditvi sta bili nadvse uspešni.

Več kot samo omembe vreden je bil sprejem konzularnih predstavnikov v Sydneyu, v sredo 22. junija, ki ga je priredil častni konzul za NSW in Viktorijo, Alfred Brežnik. Sprejema se je udeležilo nad štirideset konzulov ali diplomatov. Poleg njih še lepo število raznih predstavnikov političnih in društveno-kulturnih ustanov. Med Slovenci pa predstavniki slovenskih podjetij, društev in organizacij. Med slovenskimi visokimi gosti so bili: dr. Peter Vencelj, Tatjana Kovačič, odpravnik poslov v slovenskem veleposlaništvu v Canberri Aljaž Gosnar in seveda tudi častni konzul RS za Novo Zelandijo, Dušan Lajovic.

Alfred Brežnik je zbranim gostom orisal na kratko zgodovinske mejnike slovenskega naroda, vse do osamosvojitve in članstva v raznih svetovnih organizacijah.

V imenu vlade NSW je spregovoril in toplo čestital slovenskemu narodu k dnevu državnosti minister za multikulture in etnične zadeve Michael Photios MP, ki je bil tudi zastopnik premierja NSW.

Nagovor častnega konzula, Alfreda Brežnika je bil kar prava, kratka lekcija za vse tiste, ki Slovenije ne poznajo. Opomnijo naj nas na to kako težka in dolga je bila pot slovenskega naroda, da je končno

Na svečanosti konzularnega zbora: hon. Michael Photios izroča darilo dr. Petru Venclju

dobil svojo državo. V opomin naj nam bodo tudi zato, ker je tako malo manjkalo, da nismo tudi mi ponovno zakrjaveli v balkanskem kotlu.

Ob tem lepem praznovanju me spomin popelje nazaj, ko sem pred dvema leti, na večer proglastitve samostojnosti v Ljubljani tudi jaz prisostvoval temu zgodovinskemu dogodku pred skupščino. Veselili smo se pozno v noč. Toda veselje je trajalo le nekaj nočnih ur. Začela se je vojna in kljub vsemu-vsem cestnim zaporam- smo naslednji dan v Cankarjevem domu prisostvovali ustanovitvenem Svetovnem slovenskem kongresu.

Naj še omenim, da je tudi sobotna radijska oddaja SBS radia 2 EA v Sydneyu bila posvečena temu prazniku. Urednica Mariza Ličan se je izredno potrudila, saj je poleg drugih govornikov in številnih čestitk povabila k mikrofону kar dva najpomembnejša slovenska politika: predsednika RS Milana Kučana in zunanjega ministra, Lojzeta Peterleta.

Praznik Dan slovenske državnosti, 25. junij, ima velik zgodovinski pomen in mi smo dočakali ta trenutek, bili smo priča temu dejanju. Splačalo se nam je živeti in to doživeti! Dočakal ga je slovenski narod, za katerega je bilo žrtvovano v vsej zgodovini nešteto življenj-ne zaman!

Govor častnega konzula Alfreda Brežnika v angleščini preberite na naslednji strani.

Lojze Košorok med diplomati iz Kube, Kitajske in Vietnoma, Andrej in Olga Konda v narodni noši

CONSULAR RECEPTION AT THE ROYAL MOTOR YACHT CLUB FOR THE SLOVENIAN NATIONAL DAY.

(Sydney, 22nd June, 1993)

Speech By Alfred Breznik, Honorary Consul Of The Republic Of Slovenia.

The Hon. Michael Photios, Minister for Multicultural and Ethnic Affairs - representing the Premier of NSW, the Hon. John Fahey.

The Hon. Max Willis - President of the Legislative Council. The Hon. Kevin Rozzoli - Speaker of the Legislative Assembly. Fr. Valerijan Jenko - Head of St. Raphael's Slovene Mission. Colleagues of the Consular Corps, distinguished guests. Welcome all and thank you for joining us in the celebration of Slovenia's National Day.

This is now the second anniversary of the proclamation of Slovenia's independence and the first official function given by a Slovenian Mission in Australia, since the recognition of Slovenia by the Australian Government. I am particularly honoured that we have in our midst, Dr. Peter Vencelj, a State Secretary in the Ministry for Foreign Affairs of the Republic of Slovenia. Accompanying Dr. Vencelj is Ms. Tatjana Kovacic, Counselor in the Ministry of Foreign Affairs. I'm also honoured to have Mr. Aljaz Gosnar, Charge D'affaires of Slovenia's first embassy in Canberra and Slovenia's Honorary Consul for New Zealand, Mr. Dusan Lajovic.

At a recent reception on the occasion of the Netherland's National Day, our Dutch colleague proudly reminded us that the Dutch had first visited Australia some 400 years ago. Facing the Pacific Ocean from his beautiful residence in Dover Heights, he expressed his regret that they did not land on the east coast of Australia. I don't blame him for expressing this sentiment. However, we Slovenians have no such claims. The best we could hope for is that there could have been a Slovenian sailor on one of the Dutch ships. Well, we are after all a maritime country, you know. We have some 46 kilometers of the Adriatic coast.

Slovenians settled in Western Europe in the 6th Century. Our statehood goes back over one thousand years, when Slavic tribes formed an alliance and became known as the Duchy of Carinthia. Through the centuries, the territory on which the Slovenes lived has now shrunk to about one third, that is present day Slovenia.

It is also interesting to note the ancient Slovenian ritual for installing their rulers, the Dukes of Carinthia.

The Slovenian peasants together with the nobility, elected their Duke. The famous French social philosopher, Jean Bodin wrote, "Unrivaled in the entire world is this Carinthian custom. He who was to be installed as the Duke came forward, dressed as a poor shepherd". In fact, it is recognised that Thomas Jefferson read this account of Slovenian history and it has been suggested that the democratic philosophy behind the ceremony (where the Duke, dressed as a shepherd, was an equal amongst equals), became one of the elements that went into the making of modern Western democratic institutions.

This ritual continued through the centuries until the last Duke, Ernest I, a Habsburg, was installed in 1414. By then, all the Slovenian regions were under Habsburg rule. In 1848, the Slovenians proclaimed a national program for a united Slovenia. While unable to achieve their goal at the time, it remained a dream for all Slovenes and the catalyst for the dramatic events of two years ago.

The end of World War I and the disintegration of the Austro-Hungarian Empire, brought Slovenes into a union of South Slaves that was known as the "Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes", later to be called Yugoslavia. The dream of a united and autonomous Slovenia was soon shattered as the intentions of a centralist and autocratic Belgrade were revealed. Slovenia lost much of its territory,

The Second World War broke out. Slovenia was divided amongst the 3 occupying forces. The Slovenian language was prohibited, except in the "Ljubljana Province", intellectuals were expelled, books destroyed and patriots jailed and executed.

The end of World War II brought peace to Europe. Slovenia became a Socialist Republic within the Federal Socialist Republic of Yugoslavia. A considerable part of Slovenian territory was regained. However, Tito's Communist Party, under Stalinist influence, brought much pain and injustice. After the war, many innocent people suffered under torture and execution. The 45 years that followed were good for some and not good for others. Economically, Slovenia did prosper, despite a planned economy.

The late 1980's saw the birth of the "Slovenian Spring", led by writers, intellectuals and students. Political alliances began to be formed. At the same time an internal struggle within the Slovenian Communist Party brought a reformist group to power. The public began to speak openly of real democracy and political pluralism. They demanded free elections and an independent Slovenia.

The first multiparty elections were held in April 1990 in which a coalition

of democratic parties (DEMOS) won a majority in the parliament. A new government was formed under the leadership of Lojze Peterle, a Christian Democrat.

The new government soon adopted a declaration outlining an independence program. A plebiscite followed in December 1990, in which 88 per cent of all registered voters voted for independence. The momentum for independence could no longer be stopped. Over a six month period, the Assembly adopted a number of independence laws, culminating in a parliamentary declaration of independence on the 25th of June, 1991. Finally, on a warm summer evening on June 26th, in a moving public ceremony in the capital Ljubljana, Slovenia celebrated its independence.

The very next morning, the peace was brutally shattered; Slovenia's "Baptism by Fire". Under the guise of defending the borders of Yugoslavia, the so called Yugoslav People's Army launched an attack on Slovenia.

Slovene Territorial Defense Forces, backed by ordinary citizens, blockaded roads, defended border crossings and courageously resisted the Yugoslav army. After 10 days of war, the mighty Yugoslav Army called off the aggression and retreated. While the price of independence was high for those who lost loved ones, in comparison with the devastation in Bosnia-Herzegovina and Croatia, Slovenia had a lucky escape. Following a European Community moratorium on independence, the last Yugoslav forces left Slovene territory by October 25th, 1991, never to return.

After intense efforts by the Slovene parliament to meet international conditions, the EC recognised Slovenia on the 15th of January, 1992. Australia was among the first non-European nations to recognise Slovenia. Our people will always remember and much appreciate Australia's leadership in our struggle for recognition. On May 22nd, 1992, Slovenia became a permanent member of the United Nations and recently joined the European family as the newest member of the Council of Europe.

Slovenia's Future:
Nestled between the Julian Alps and Austria to the north, the Panonian Plains and Hungary to the East, and Adriatic and Karst regions bordering Italy to the West, Slovenia covers around 20,000 square kilometers. We have a population of 2 million, a GDP of around US\$12.5 billion and income per capita of US\$6,200.

Secondary industry generates the largest portion of wealth in the economy. The country has good infrastructure, including one of Europe's most modern ports, Koper, reliable communications, and a well developed tourism industry. Our

workforce is well educated and there is a strong emphasis on higher education.

However, unemployment has increased considerably, now at 13 per cent. The economy is in recession, not least due to the loss of markets in the former Yugoslavia and the trade embargo affecting the region as a whole.

Nevertheless, there are many business opportunities in Slovenia. There are over 2,100 manufacturing enterprises, from electrical, electronics, communications and white goods, to furniture, food, steel and skis. Slovenia has its own shipping line, international airline, stock exchange and other institutions which contribute to our economic activity.

Slovenia considers its relationship with Australia as very important. The high priority of this relationship is demonstrated in that fact that Australia is one of the 20 nations with a Slovenian Embassy.

Trade between the former Yugoslavia and Australia totaled US\$200 million, of which almost half was between Slovenia and Australia. This has now been reduced considerably, so there is real scope for improvement. Many Australian's will be familiar with Slovene whitegoods widely available under the Gorenje-Pacific brand or colonial furniture under the EuroFurniture brand. Australian exports to Slovenia consist of wool, hides, minerals and meat.

There is also growing co-operation between Slovenian and Australian universities. I am glad to see here today Prof. Keith Goesh, Head of School of Modern Languages at Macquarie University, who together with the Vice Chancellor Di Yerbury returned recently from an official visit to the universities of Ljubljana and Maribor. I am also happy to see Prof. John Hiller, Head of School of Computer Sciences and Dr. Ditta Bartels, Director of European Affairs at University of New South Wales. They are currently involved in establishing co-operation with Ljubljana University on brain imaging technology and student exchanges.

By now I have surely worn down your patience, so I'll conclude. However, it was the first time for us. Next time I'll leave out the history and geography lessons. I hope you'll forgive me.

There is one more thing. Today, we could have had a first for a Sydney Consular Corps reception. I am referring to the youngest guest, Master Aleksander Breznik, my grandson, aged 10 months. Mr. Keith Goddard, the Honorary Secretary of the Consular Corps may confirm this.

Now I would like to call on Minister, The Hon. Micheal Photios.

MELBOURNE

DAN DRŽAVNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE IN OBISK DR. PETRA VENCLJA

*Piše Stanko Prosenak -
predsednik Slovenskega narodnega
sveta*

Dežela pod Triglavom, dežela ob Muri, Dravi, Savi, Soči in Krki, dežela, ki jo kličemo naša rojstna domovina, je praznovala. Z njo smo praznovali tudi mi, njeni sinovi in hčere raztreseni po vsem svetu.

25. junij naj bi bil za Slovence in Slovenke največji praznik, saj je dan, katerega je tudi po besedah dr. Petra Venclja "dal sam Gospod". Zgodovinski dogodki so se razvijali tako, da slovenski človek ni smel izpustiti iz svojih rok tega, kar mu je, prvič v zgodovini, ponudil čas-svojo lastno, samostojno državo.

Pri Slovenskem narodnem svetu Viktorije smo proslavili drugo obletnico slovenske samostojnosti takole:

že v začetku leta smo povabili preko Avstralske slovenske konference predsednika RS g. Milana Kučana da bi obiskal Avstralijo ob tem pomembnem prazniku, vendar se iz objektivnih razlogov temu povabilu ni mogel odzvati. Zato smo povabili v Avstralijo novo postavljenega sekretarja za Slovence po svetu in narodnostne manjšine, g. Venclja. Seveda kljub temu vabilo g. Kučanu še vedno velja in upamo, da nas bo obiskal kasneje. Dr. Venclj je vabilo sprejel in celotno organizacijo obiska je prevzelo slovensko veleposlaništvo v Canberri in ga tudi spretno in korektno izvedlo.

Zahvala gre g. Aljažu Gosnarju, odpravniku poslov, ki je visokega gosta in njegovo spremljevalko-svetovalko v zunanjem ministrstvu RS, gdč. Tatjano Kovačič na celotnem potovanju po Avstraliji tudi spremljal.

Proslavljanje Dneva državnosti RS smo pri Narodnem svetu pričeli v petek, 25. junija ob 8.30h zjutraj z dviganjem slovenske zastave pred Domom matere Romane, v Slovenskem verskem in kulturnem središču v Kew. Kljub slabemu vremenu se je zbrala lepa skupina rojakov. Slavnosti sta prisostvovala gosta iz domovine in g. Gosnar iz Canberre. Z enominutnim molkom smo počastili spomin padlim v

Stanko Prosenak, predsednik SNS VIC in dr. Peter Venclj

desetdnevni vojni. Dr. Venclj se je še posebej spomnil svojega kolega, ki je bil kot nedolžna žrtev te vojne zadet s sovražnikovo kroglo na delovnem mestu šolskega nadzornika.

V soboto zvečer 26. junija smo pripravili bogat kulturni program. Tudi tu so bili prisotni vsi zgoraj omenjeni gostje. Od avstralskih politikov pa so se našemu povabilu odzvali zvezni poslanec avstralske vlade dr. Andrew Theophanous in zastopnica viktorijskega premierja g. Jeffa Kenneta, g. Inga Paulich M.L.A. za Bentleigh. G. Paulich je bosanskega porekla zato je imel ta večer za njo še poseben pomen.

Tema programa je bila "Drevo nad prepadom". Že samo ime nam pove, kako je Slovenija preživljala svojo preteklost in kako se je naš narod ohranjal v dobi potujčevanja in drugih pritiskov raznarodovanja. Program sta tokrat spretno pripravila g. Elica Rizmal in g. pater Tone Gorjup. Sodelovalo je preko petindvajset oseb. Vsem sodelujočim, posebno še mladini, gre posebno priznanje za njihov doprinos. Enaka zahvala gre vsem drugim, ki so kakorkoli pomagali, posebno še kuharicam za dober prigrizek po proslavi.

Dan slovenske države so proslavljale tudi druge slovenske organizacije v Melbourneu in Geelongu. Želim uporabiti to priliko in izreči čestitke v imenu svojega odbora in članov SNS vsem slovenskim društvom in ustanovam ob tako pomembnem dnevu.

Odboru in članom Slovenske zveze Ivan Cankar iz Geelonga se zahvaljujem za tople želje in čestitke sprejete ob našem skupnem prazniku.

Ob koncu mojega poročanja želim izraziti še svojo željo, da bi praznovali tretjo obletnico slovenske državnosti vsi Slovenci v Viktoriji skupno z morebitnimi gosti iz Slovenije in našimi avstralskimi predstavniki.

ANKETA

Pred dnevi je izvedla slovenska agencija za ugotavljanje javnega mnenja anketo in 787 vprašanih je odgovorilo na vprašanje ALI BI SE MOĀALA SLOVENIJA VRNITI POD OKRILJE BIVSE JUGOSLAVIJE: Z DA je odgovorilo le 10 anketiranih; za ekonomsko sodelovanje je bilo 60 anketiranih; NE, Slovenija ne sme narediti tega v nobenem primeru je dejalo 682 anketiranih; za samostojno Slovenijo pa bi se ponovno izreklo 719 anketirancev.

Prva bazična publikacija

O SLOVENIJI IN SLOVENCIH V ANGLEŠČINI

*Izšla je prva samostojna
angleška bazična
publikacija*

*o novorojenem
državem narodu v
Srednji Evropi, o
Sloveniji in Slovcih v
zgodovinskem obdobju
1990 - 1991.*

Knjigo VOICES FROM THE SLOVENE NATION sta uredila Henry R. Huttenbach, profesor na City Collegeu v New Yorku in Peter Vodopivec, profesor zgodovine na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Izšla je kot poseben zvezek revije Nationalities Papers, uglednega glasila Ameriškega združenja za študij narodov in narodnosti bivše Sovjetske zveze in Vzhodne Evrope, letnik enaindvajseti z oznako "Spring 1993" - v obliki broširanega zvezka na dvesto straneh.

Knjiga ima sedem zaokroženih enot: "Uvodno besedo" in "Postscript" profesorja Henryja Huttenbacha, urednika revije; "Preface-Predgovor" v knjigo izpod peresa ameriškega univ. profesorja slovenskega rodu dr. Rada L. Lenčka; "Uvod" s predstavitevijo Slovenije kot geografske enote; tri širše vsebinsko zaključene dele: "Problematika današnje Slovenije," "Zgodovinsko ozadje slovenske stvarnosti," "Preživetje malega naroda," in tri "Dodatke" z dokumentarnim gradivom.

...IN ŠE SYDNEY

PROSLAVILI SMO DVE LETI NEODVISNOSTI

Piše Martha Magajna

V Sydneyu smo obletnico neodvisnosti naše Republike Slovenije proslavili kar dvakrat. Prvič v soboto, 19. junija v Klubu Triglav, kjer smo proslavo združili s sprejemom dr. Venclja in gđc. Tatjane Kovačič, skupaj z odpravnikom poslov Slovenskega Veleposlaništva v Canberri g. Gosnarjem, našimi častnimi konzuli in predstavniki vseh slovenskih organizacij v Sydneyu in tudi predstavniki avstralskih oblasti.

PROSLAVA V TRIGLAVU

Pri proslavi v Klubu Triglav Sydney so sodelovali združeni pevski zbori Kluba Triglav, Verskega centra Merrylands in Planice Wollongong, pod vodstvom g. Mirjam Stariha in Kvartet iz Wollongonga pod vodstvom g. Maksa Vocanca. Poleg izredno kvalitetnega pevskega nastopa sta na gledalce in na dr. Venclja napravili poseben vtis zastopnici Šole slovenskega jezika na državni gimnaziji Bankstown, učiteljica ga. Mariza Ličan in študentka šole ga. Mirjam Stariha. Dr. Venclju sta v imenu šole podarili plaketo Avstralije in ga povabili naj postane pokrovitelj te šole, kar je z veseljem sprejel in pojasnil, da preden je sprejel dolžnost državnega sekretarja za Slovence po svetu, je opravljal dolžnost ministra za šolstvo v vladi RS, zato so mu mladina, šolstvo in ohranitev slovenskega jezika še vedno pri srcu.

O DRUGIH SREČANJIH Z VISOKIM GOSTOM

V nedeljo so dr. Vencelj, gđc Kovačič in ostali najprej obiskali Verski center Merrylands, kjer so se udeležili službe božje in se po maši pogovarjali z obiskovalci Verskega centra.

V nedeljo popoldne so se v domu Slovenskega društva Sydney najprej sestali z učiteljicami in dijaki slovenskih šol v Sydneyu, nato pa z zastopniki Slovenskega narodnega sveta za NSW.

Dr. Vencelj je odgovarjal na vprašanja in prikazal svoja stališča in stališča slovenske vlade v odnosu do ohranjanja slovenske skupnosti, slovenskega jezika in tradicij v Avstraliji, pomena slovenskih organizacij in Slovenskega narodnega sveta. Govoril je tudi o vlogi in pomenu Slovenske izseljenske matice. Poudaril je, da ima vsak izseljenec pravico izbrati način, kako bo vzdrževal svoje stike z domovino. Veliko je ljudi, ki so pripravljeni sprejeti od SIM knjige, učbenike, kasete ali ansamble, ne da bi se čutili politično ogrožene

ali obvezane. Kdor ne želi povezave preko SIM, ima po besedah dr. Venclja pravico in možnost obrniti se na katero od drugih organizacij, ki delajo z izseljenci. Te so Svetovni slovenski kongres, verske organizacije, lahko pa se obrnejo tudi na njega samega ali na Ministrstvo za zunanje zadeve RS in vsi bodo napravili vse kar morejo, da bi nam ustregli.

Slovensko društvo Sydney je zatem pripravilo svoj sprejem za goste z vsem kar društvo premore najboljšega: nastopala je mladinska folklorna skupina ter pevci. Člani društva pa so postregli še s pristno slovensko gostoljubnostjo. Videti je bilo, da so bili vsi zadovoljni. Skoda le, da dr. Vencelj in ostali gosti niso mogli ostati med nami več časa, saj smo v znamenju slovenske besede imeli še eno proslavo. Tokrat je bila združena s prireditvijo Sklada za študij slovenskega jezika pri Macquarie univerzi v Sydneyu. Sklad je s to prireditvijo v prostorih Slovenskega društva Sydney začel zbirati sredstva za vzdrževanje slovenskega oddelka na univerzi...ga. Marija Senčar, ki je predsednica te organizacije, je okrog sebe zbrala pridno delovno skupino in skupaj so organizirali večer pod naslovom "Domovina, čestitamo", pri katerem so sodelovale vse slovenske organizacije, pevci, folklorne skupine in posamezniki, zraven pa še študentje slovenskega jezika na univerzi. V pripravo večera je bilo vloženo veliko dela in tudi odziv je bil temu primeren. Veliko podjetij in podjetnikov je darovalo lepe dobitke za bogato loterijo, tako, da je proslava slovenskega narodnega dneva prinesla naši univerzi kar precej denarja, čeprav smo verjetno še daleč od vsote okrog \$ 60.000, ki nam je letno potrebna za pokritje vseh stroškov univerze.

Naši ljudje so pokazali, da se zanimajo za ohranitev slovenskega jezika, posebno pa je bilo razveseljivo, da je neodvisnost naše domovine vzbudila in okrepila zanimanje za vse kar je slovenskega med našo mladino in to je najlepši način, s katerim lahko proslavimo obletnico dneva, ko je naša Slovenija postala neodvisna.

VELEPOSLANIŠTVO REPUBLIKE SLOVENIJE EMBASSY OF SLOVENIA

Advance Bank Centre-Level 6, 60 Marcus Clarke street, Canberra City, tel.: (06) 243 4830 fax: (06) 243 4827. Pisma in drugo pošto pošljite na naslov: Embassy of Slovenia, P.O.Box 284, Civic Square, Canberra ACT 2608.

Veleposlaništvo je odprto vse delovne dni od 9.00-17.00 ure; uradne ure pa so od 10.00-14.00 ure. Odpravnik poslov: Aljaž Gosnar; upravno konzulami referent: Tina Omahen.

KONZULAT REPUBLIKE SLOVENIJE AVSTRALIJA (NSW in VIC)

21 Judge Street, Randwick, Sydney, NSW
Častni konzul Alfred Brežnik

Obisk urada izključno po dogovoru
(By appointment only)
Tel.: (02) 314 5116;
Fax: (02) 3996246
Poštni naslov:
P.O.Box 188, Coogee, NSW 2034

KONZULAT REPUBLIKE SLOVENIJE NOVA ZELANDIJA

Eastern Hut Road, Pomare, Lower Hut
(Wellington), častni konzul Dušan Lajovic,
tel.: (04) 567 0027, fax: (04) 567 0024

Poštni naslov:
P.O.Box 30247, Lower Hut, New Zealand
Naslov v Avstraliji:
78 Victoria Street, Smithfield,
Sydney, NSW 2164.
tel.: (02) 604 5133; fax: (02) 604 0009
Poštni naslov:
P.O.Box 5, Smithfield, NSW 2164

NOVICE IZ SLOVENIJE

KMEČKIH "PUNTOV" NA SLOVENSKEM KONEC

V Sloveniji upajo, da kmetje ne bodo nikoli več prisiljeni v takšno izražanje nezadovoljstva kot so ga pokazali sredi junija letos, saj so praktično zaprli vse mejne prehode s traktorji in drugimi poljedelskimi stroji. Stavkajoči kmetje so zahtevali višje odkupne cene mleka, mesa, pšenice in drugih pridelkov, predvsem pa jih je razjezila neodgovornost današnje vladne politike do njihovih težav, saj so svoj položaj primerjali s ponižujočim odnosom do kmetov v preteklem-socialističnem obdobju.

PROSLAVA OB ZMAGI NAD TURKI

22. junija pred štiristo leti je krščanska vojska premagala turško v eni najbolj znamenitih bitk-pri Sisku. V počastitev zmage nad Turki so v Narodnem muzeju v Ljubljani odprli razstavo Bitka pri Sisku, slovesnost pa se je začela pred muzejem s postavitvijo častne čete slovenske vojske in nagovorom obrambnega ministra Janeza Janše. Na Turjaku je bila proslava že 19. junija, ko je Janša razglasil tudi povišanje najvišjih častnikov slovenske vojske. V torek, 22. junija je bila še slavnostna maša v obnovljeni cerkvi sv. Ahaca. Sv. Ahacij je bil po legendi poveljnik cele rimske legije (10.000 mož) in je kot kristjan umrl mučeniške smrti na gori Ararat v Armeniji. V Idriji je postal sv. Ahacij zavetnik rudarjev, kranjska dežela pa si ga je izvolila tudi za svojega varuha.

ŠESTERICA VRNILA ODLIKOVANJA

Šest vodilnih slovenskih politikov iz časov osamosvojitve izpred dveh let, Igor Bavčar, dr. France Bučar, Janez Janša, Lojze Peterle, Jelko Kacin in dr. Dimitrij Rupel, je predsedniku Milanu Kučanu v odprtem pismu sporočilo, da protestno vračajo prejeta odlikovanja zlati častni znak svobode. Za to so se odločili iz protesta, ker sta enako odlikovanje dobila dr. Ljubo Bavcon, "dolgoletni član povojnega represivnega režima in sotvorec boljševidne jugoslovanske in slovenske kazenske zakonodaje in dr. Janko Pleterški, "ki je dejavno sodeloval pri ustvarjanju in zaničevanju osamosvojitvenih protestov v Sloveniji". Šesterica opozarja na razvrednotenje samostojnosti, ki se kaže tudi v tem, da ne bo letošnje proslave dneva državnosti.

PRITOŽBA ZVEZE ZA PRIMORSKO

Zveza za Primorsko-edina vseprimorska in regionalna stranka je imela v Novi Gorici svoj drugi kongres, kjer so med drugim ugotovili, da gre Slovenija v smer centralizacije odločanja v Ljubljani. Tudi v bodoče naj bi vse primorske stranke nastopale proti tem težnjam.

USTANOVLJEN LJUDSKI PARLAMENT

Sedem neparlamentarnih strank Slovenije je na Vačah ustanovilo parlament, ki odpira tudi vrata drugim. Ljudski parlament bo v bodoče vplival na pomembne politične odločitve v Sloveniji in tako so v Vačah že predstavili dve pobudi: to, da bi morala biti že do konca leta vsa zakonodaja usklajena z ustavno ureditvijo, in drugo, da je treba čimprej vzpostaviti inštitucijo ombudsmana.

NOVA PREOBRAZBA "SLOVENSKE UDBE"

Slovenska varnostno informativna služba (VIS) doživlja že tretjo preobrazbo v zadnjih treh letih. Tako se bo nova "slovenska udba" imenovala SOVA-Slovenska obveščevalna varnostna agencija. Dosedanji direktor VIS-a, Janez Sirše je po dogovoru s predsednikom vlade, dr. Janezom Drnovškom nepreklicno odstopil. Reorganizacija VISA v SOVO pomeni tudi upokojitev kakšnih 75 delavcev. VIS-ova komisija je ugotovila, da je na mikrofilmih v prostorih VISA ostalo približno 300 dosjejev sodelavcev bivše udbe, ki jih je po prevzemu funkcije Janez Sirše shranil v trezor v svoji pisarni. Gre za dosjeje, ki zadevajo tudi nekatere današnje znane poslance in funkcionarje. Menijo tudi, da so nekatere dokumente izginili že pred letom 1990, prejšnjemu direktorju Mihi Brejcu pa so očitali, da še vedno ni pojasnjeno kam je izginilo med 15.000 in 18.000 dosjejev sodelavcev udbe.

PIRAN ZAHTEVA SAVUDRIJO

Občina Piran je obvestila slovensko zunanje ministrstvo, da je preko občinskega izvršnega sveta vložilo zahtevek za denacionalizacijo in vzpostavitev lastninske pravice nad katastrsko občino Savudrija (ki jo je baje Edvard Kardelj podaril Hrvatom, ko je bil vinjen). V občini so namreč prisodili, da jim je tamkajšnja zemljišča odvzela agrarna reforma iz leta 1947.

OSEBNI AVTI IZGINJAJO V NOČ IN PREK MEJE NA JUG

Letos je na območju koprsk občine izginilo že 45 osebnih avtomobilov, krajejo vse, od fička do mercedesa. Na Koprskem je torej vse manj varnih parkirišč.

NOVA KNJIGA O SLOVENSKI ZAVISTI

Pri založbi Mitcom je pred dnevi izšla nova knjiga dr. Leona Jerovca z naslovom "Humanost namesto nevoščljivosti". Prof. Leon Jerovec je doktor komercialnih znanosti. Knjiga naj bi bila "uvod v boj proti slovenski nevoščljivosti in zavisti". Jerovec je namreč ugotovil, da zavist ni nikjer po svetu tako močno zastopana kot v

Andrej Turjaški, zmagovalec pri Sisku

Sloveniji, ki "da je na tem področju žal na prvem mestu". Knjigo bodo gotovo prebrali vsi tisti, ki se strinjajo z dr. Jerovcem, vprašljivo pa je, če jo bodo prebrali tudi rekorderji v nevoščljivosti in zavisti.

ROLLS-ROYCI TUDI ČEZ SLOVENIJO

Pred prvo svetovno vojno, med letoma 1910 in 1914 je bil največji avtomobilski dogodek avstrijski Alpenfahrt. Ob letošnji okrogli obletnici je dogodek oživel turistično športna prireditev, ki se je začela 20. junija na Dunaju. Poleg drugih starih avtomobilov je nastopilo tudi kakih 60 rolls-royceov, nekateri tudi iz leta 1913. Sodelovali so tudi Avstralci in seveda dva avtomobila iz Tehničnega muzeja v Bistri pri Vrhniki. Avtomobilska povorka je vodila preko Avstrije, Italije, Slovenije in Hrvaške.

MNOŽIČNO SPREMINJAJNJE PRIIMKOV IN IMEN

Postopek spremembe priimka in imena traja v Sloveniji dva meseca, zanj pa se plača 3.240 tolarjev. Vsak polnoletni državljan RS si lahko spremeni ime in priimek, otroci, ki še niso dopolnili 18 let tega ne morejo storiti brez navzočnosti svojih staršev. Če je prosilec za spremembo imena Slovenec, zaprosi za spremembo na svoji občini. Državljan drugih narodnosti morajo predložiti rojstni list in potrdilo o nekaznovanosti. V letu 1991 si je priimek v vseh ljubljanskih občinah spremenilo 1.300 ljudi, lani 1.400, letos pa že 840. S pridobitvijo slovenskega državljanstva si ljudje drugih narodnosti največkrat želijo spremeniti č v č.

MED GORENJCI NARAŠČA ŠTEVILO SAMOMOROV

Lani je bilo na Gorenjskem 45 samomorov in 30 poskusov samomorov. Letošnji porast je res skrb zbujač-27 moških in 3 ženske so si že do polovice leta odvzeli življenje. Med ugotovljene vzroke so kriminalisti zapisali alkohol, psihična obolenja, neozdravljive bolezni in tudi brezposelnost.

KULTURNI IMPERIALIZEM PO PRIMORSKO

Primorska se danes izredno hitro italijanizira. Nekaj podobnega se dogaja tudi na Štajerskem z nemščino in avstrijskimi vplivi, vendar je pojav po svojem obsegu in globini komaj primerljiv s Primorsko.

Na Primorskem prebivalstvo vse bolj kupuje italijanske izdelke, gleda in poslušata italijansko televizijo, žlobudra iz italijanščine sposojene besede in požvižgava šlagerje, ki so nastali nekje med Neapljem in Sanremom. To se je začelo že pred desetletji z Radio Capodistria in prvimi nakupovalnimi izleti v Trst, danes pa že lahko govorimo o prvacati povodnji vsega italijanskega, ki se zdi nezaustavljiva.

Ko prestopite mejo in se znajdete v Italiji, ni praktično nobene sledi sosesčine s Slovenijo in slovenskim jezikovnim prostorom, da niti ne govorimo o deset tisočih zamejskih Slovincih, ki so takorekoč nerazpoznavni v italijanskem morju. Zanimivo bi bilo odkriti Italijana, ki se je naučil kaj več kot reči po slovensko "dober dan" in "zelo dobro".

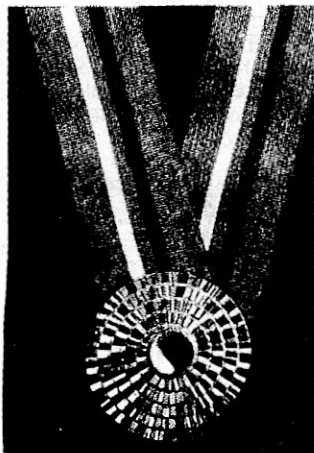
V Trstu in Gorici se nihče ne uči slovenščine, medtem, ko na slovenski strani že prvošolčke potunkajo v italijanščino, čeprav bi bili morda roditelji bolj navdušeni nad angleščino ali katerim drugim svetovnim jezikom. Posledica takšne "liberalne" politike je, da zdaj vsako leto že tretjina maturantov koprške gimnazije nadaljuje študij na tržaški univerzi, torej v italijanščini. Primorska se na ta način vse bolj spreminja v nekakšen mehki trehub Slovenije...pa tudi italijanski ter nemški in avstrijski kapital si vse bolj delita slovenski prostor.

Od koga je potemtakem odvisno, ali bo slovensko - italijanska meja ostala takšna kakršna je, ali se bo v prihodni Evropi ("brez meja") vendarle spet umaknila nekam v bližino Logatca ali celo na Savo? Je to odvisno samo od Primorcev, ki jim je domnevno popustila narodna zavest in se zdaj nekritično prepuščajo slastem vsega, s čimer jih obdarja "plastificirana" masovna kultura velike sosesde? Ali pa gre tudi za odgovornost Slovenije kot take, ki je doslej - tako kot nekoč Mussolini - na Primorsko pošiljal uradnike, carinike in učitelje, toda zelo malo tudi duhovnih sporočil.

/Boris Jež iz DELA. 12. junija 1993-skrajšano/

TEČAJNA LISTA-slovenskih tolarjev (SIT) 22.junij 1993

Država	Valuta	Nakupni	Prodajni
Avstralija	1 AUD	80,1535	80,6359
Nemčija	100 DEM	6955,3554	6997,2132
ZDA	1 USD	117,6568	118,3648

**DRŽAVNO ODLIKOVANJE
 RS, KI GA PODELJUJE
 PREDSEDNIK DRŽAVE**
 Oblikoval ga je akademski slikar Kostja Gatnik. V obrazložitvi ideje o obliki znaka je citiran Slovar simbolov: "Spirala simbolizira izžarevanje, širjenje, razvoj, krožno kontinuiteto napredovanja in rotacijo nastanka."

ISKRICA

Ali ni čudno: če si zraven ni prav, če te pa ni, je pa narobe.

/Iz "Nedeljskega dnevnika", Milan Pavšič/

RAZLAŠČENCI

ZDRUŽENJE LASTNIKOV RAZLAŠČENEGA PREMOŽENJA

si prizadeva, da bi Republika Slovenija prevzela jamstvo za izplačilo obveznic vsem tistim oškodovancem, ki jim njihova nasilno odvzeta lastnina - v veliki meri tudi zaradi divjih privatizacij - ne bo mogla biti vrnjena v naravi. Žal nam to še ni uspelo, zato grozi nevarnost, da bodo postale obveznice le kos brezvrednega papirja. Zelo verjetno je, da sredstev, s katerimi bo razpolagal slovenski odškodninski sklad, ne bo dovolj za izplačilo vseh obveznosti in bomo tako razlaščenci ostali praznih rok. Predsedstvo ZLRP se je zato odločilo za zbiranje podpisov. Na osnovi čim večjega števila podpisnikov bo ZLRP PONOVO postavilo zahtevo zakonodajalcu in vladi za jamstvo Republike Slovenije za izplačilo obveznic.

Razlaščenci! Zavedajte se, da bomo svojo upravičeno zahtevo lahko sprožili samo v primeru, če bo vaš odziv množičen in ne tako skromen, kot je bil ob podobnem zbiranju podpisov v lanskem letu. To se je zgodilo verjetno zato, ker problematika tedaj še ni bila tako jasna in žgoča kot danes. Le z odločno zahtevo nas vseh bomo zakonodajalca prisilili, da bo o naši zahtevi razpravljal in jo tudi uzakonil.

S SVOJIMI PODPISI SE PRIDRUŽUJEMO
 ZAHTEVI ZLRP SLOVENIJE, DA PREVZAME
 JAMSTVO ZA IZPLAČILO OBVEZNIC
 SLOVENSKEGA ODŠKODNINSKEGA SKLADA
 REPUBLIKE SLOVENIJE

Priimek in
 ime.....

Točen naslov.....

Lastnoročni podpis.....

Če je podpisov več, jih pošljite skupaj z
 vašimi podatki na naslov:
**ZDRUŽENJE LASTNIKOV RAZLAŠČENEGA
 PREMOŽENJA**
 Adamič Lundrovo nabrežje 2, p.p.584
 61001, Ljubljana, Slovenija

Franc Izgoršek, predsednik ZLRP

MILANU KUČANU, PREDSEDNIKU REPUBLIKE SLOVENIJE

ODPRTO PISMO PIŠEJO: Lojze Peterle, Janez Janša, dr. Dimitrij Rupel, Jelko Kacin, Igor Baučar in France Bučar

Dve leti po izbojevani svobodi, samostojnosti in neodvisnosti, ki je Slovenijo za razmeroma nizko ceno rešila iz jugoslovanske morije, postaja slovenska država v očeh in dejanjih dela naše oblasti in politične javnosti sporna, še bolj sporni pa so za te kroge tisti, ki so si za samostojnost najbolj prizadevali.

Smo priče politiki razvedrotenja slovenske samostojnosti, v tujini in pri nas so čedalje glasnejše pobude za oživiljanje nekakšne nove Jugoslavije. V vplivnih mednarodnih krogih (Kissinger, De Michellis itd.) se spet postavlja vprašanje smisla slovenske samostojnosti. Jugoslavija v starem okviru in boja na nekih novih, menda gospodarskih temeljih, spet kot ptič Feniks vstaja v ozadiju možnih variant za ureditev razmer na Balkanu. Ker tisti, ki bi lahko kaj storili, in ki bi morali kaj storiti, da bi preprečili ubijanje, posiljevanje in etnično čiščenje, svojo slabo vest zdravijo s tem, da iščejo vzroke za vojno in razpad Jugoslavije tudi v Sloveniji, so časi postali nevarni. V Sloveniji danes deluje močna skupina vplivnih ljudi, tudi v vladajočih strankah in na vodstvenih položajih, ki so narodnostno, sorodstveno, politično ali gospodarsko vezani na bivšo Jugoslavijo in so naklonjeni njeni oživitvi.

Po drugi strani pa se skuša boj Slovencev za samostojnost celo kriminalizirati. Nekateri visoki uradniki dokazujejo, da je JLA ves čas agresije in vse do umika iz Slovenije delovala zakonito, kar postavlja vprašanje, kako sta potem delovali slovenska vojska in policija, ki sta se napadalcem uprli?

Visoki oficirji JLA, ki so dolga leta delovali proti samostojni Sloveniji, junija 1991 pa ji grozili z uničenjem, prejemajo danes akontacije vojaških pokojnin, ki presegajo primerljive plače v slovenskem gospodarstvu. Nekaterim, ki celo državljanstva nimajo, je bil omogočen celo odkup stanovanj za desetino realne vrednosti, tako da so jih lahko potem prodali in si v Beogradu kupili vile. Posamezniki celo s posojili, najetimi v naših bankah. Najbrž jih ne bodo nikoli odplačali.

Mnogi, ki se dozdej niso upali vrniti v Slovenijo, zadnje čase spet prihajajo (med njimi celo generali nekdanje JLA). Zahtevajo državljanstvo, odkup stanovanj za desetino vrednosti in grozijo državi, ki so jo pred dvema letoma napadli s tanki in letali, z Evropskim sodiščem za človekove pravice.

Večkrat ste se tako ali drugače, posredno in neposredno zavzemali in zanimali za vojaške pokojnine oficirjev bivše JLA, odkup vojaških stanovanj in druge njihove probleme. Mnogo manj pozornosti ste posvečali otrokom in svojem teritorialcev in policistov, padlih v vojni za Slovenijo, in njihovim problemom.

Se spominjate, g. predsednik, kako so nekateri člani nekdanjega predsedstva RS nasprotovali javni proslavi razglasitve samostojnosti 26. junija 1991? Letos se zgodovina očitno ponavlja. Šef vašega urada se je namreč na odboru za počastitev druge obletnice državnosti na vse kriplje upiral javni prireditvi na trgu pred parlamentom, ker naj bi Vi menda takrat imeli druge obveznosti.

Slovenija ni praznovala niti obletnice mednarodnega priznanja niti dneva sprejema v OZN. Kakšna je država, v kateri predsednik najde čas za spomin na dolomitsko izjavo, ne pa tudi za njen rojstni dan, dan državnosti? Oprostite, da nam Vaš letošnji »zatajivni scenosled« ni všeč.

Vtako imenovani prisluškovalni aferi ste politično legitimirali tudi nacionalno izdajo in s tem pomagali vzpostaviti model ravnanja, v katerem skupni nacionalni in državni interesi ne uživajo takšnega varstva kot v vseh normalnih državah. Danes je nemoralno očitati novinarjem, da lastne državljanke obveščajo o državnih skrivnostih, ko pa je to lahko nezakazovano (in to v pogovorih s tujci) počel član najvišjega državnega vodstva v mnogo usodnejših časih. Namesto da bi takrat obsodili storilce, ste postopek obrnili proti tistim, ki so jih bili razkrili.

Gospod predsednik, dolga leta ste bili in ste še vedno najbolj obveščena oseba v Sloveniji. K Vam se steka mnogo formalnih in še več neformalnih niti in kanalov, po katerih prihajajo informacije in odhajajo navodila. Bili

ste informirani o aferah, kot so Elan, Zlobec, Slovina, HIT itd., vendar so bile Vaše javne in druge reakcije mnogo bolj obrnjene v zagovor tistih, ki so v zadnjih letih po Markovičevem zakonu pospešeno »lastninili« osvobojeno Slovenijo. Danes so tudi mnogi Vaši nekdanji tovariši iz CK ZKS bogati delničarji in podjetniki, medtem ko brezposelnost raste in okradena podjetja propadajo. Nastajajo pa vzporedna podjetja, nekdanji skupni kapital se brezplačno preliva, skrit in opran denar pa se iz tujine vrača domov in kupuje stečajno maso. Pri tem se najde tudi kdo iz nekdanje (in večinoma tudi sedanje) politične elite, ki razlaga, da so to predvsem posledice osamosvojitve.

Spoštovani gospod predsednik, Vaše ravnanje v zadnjem času nas še mnogo bolj preseneča, ker smo večinoma od blizu spremljali Vaš prispevek k slovenskemu osamosvajanju in vseskozi zaupali, da sodelujete z iskrenim prepiranjem, in ne zato, ker sta bili na plebiscitu na voljo samo dve izbiri: biti za Slovenijo ali proti njej. Tako so verjeli tudi mnogi Slovenci, zato ste dosegli zmagovit izid na zadnjih volitvah. Ne znamo pa si razlagati Vašega današnjega ravnanja.

Leta 1990 ste dva dni (od 17. do 19. maja) kljub prošnjam in pritiskom odlašali s sprejetjem sklepa o ustavitvi oddaje orožja TO jugoslovanski vojski, kar je mogoče nedvoumno javno dokazati. V teh dveh dneh je bilo zaradi Vašega oklevanja odvzetih nekaj deset tisoč kosov orožja slovenske Teritorialne obrambe. S težavo smo ga potem del nadomestili z nakupi, kjer je bilo to pač mogoče. Danes poslanci vaše stranke in vaši najtesnejši sodelavci zastavljajo poslanska vprašanja, v katerih skušajo kriminalizirati življenjsko nujne samoobrambne ukrepe, ki so vsaj deloma popravljali tudi Vaše napake! Hkrati so zapisniki s sej, kjer se je večinoma odločalo o teh zadevah, v Vaših rokah, Vi pa jih nočete odstopiti tistim, ki bo morali odgovarjati na poslanska vprašanja.

Pred letom dni je slovenski parlament sprejel zakon o odlikovanju častni znak svobode Republike Slovenije (Ur. list RS, št. 24/92), ki v tretjem členu določa:

»Odlikovanje se podeljuje:
– za junaštvo pri varovanju svobode Republike Slovenije;
– za izjemne zasluge pri uveljavljanju in obrambi samostojnosti in suverenosti Republike Slovenije;
– za osebno hrabrost in požrtvovalnost pri reševanju in varovanju človeških življenj in materialnih dobrin;
– za zasluge in osebni prispevek pri vzpostavljanju, razvijanju in krepitvi mednarodnih stikov, ki prispevajo k mednarodnemu priznanju in uveljavljanju Republike Slovenije;
– za zasluge na drugih področjih življenja in dela, ki so pomembna za suverenost in svobodo Republike Slovenije.«

Ko je šlo za podelitev tega odlikovanja tistim, ki so z velikim osebnim tveganjem in v življenjski nevarnosti resnično pripomogli k osamosvojitvi Slovenije, je bila izbira izredno stroga. Težko so se na seznam odlikovancev uvrstili nekateri pripadniki teritorialne obrambe in policije, čeprav se zavedamo, da brez njih ne bi bilo uspešne obrambe. Nekateri izmed njih pa so sploh ostali brez častnega znaka svobode.

Potem pa ste podelili najvišjo stopnjo, zlati častni znak svobode dr. Ljubu Bavconu, ki je bil dolgoletni član povojnega omejevalnega režima in sotvorec boljševistične jugoslovanske in slovenske kazenske zakonodaje, na podlagi katere je gnilo v jugoslovanskih in slovenskih zaporih nešteto političnih zapornikov. Po ustanovitvi Odbora za zaščito človekovih pravic leta 1988 ga je takratni CK ZKS pod vašim vodstvom aktiviral kot predsednika na hitro ustanovljenega Sveta za varstvo človekovih pravic pri takratni SZDL, ki naj bi zasenčil civilnodružbeno gibanje z odborom na čelu. Ker je bil ta svet vsaj delno pluralistično sestavljen, je opravil tudi marsikatero dobro delo. Toda javni nastopi Dr. Bavcona so bili po volitvah 1990 usmerjeni predvsem v opravičevanje krivic, ki so se bile zgodile v časih, ko je bil tudi sam del omejevalnega aparata. In kako si naj razlagamo njegov boj za človekove pravice v luči nagovarjanja polkovnika Ivana Bizjaka, enega izmed

Nadaljevanje na 12. strani

One that got away

FROM A CORRESPONDENT IN LJUBLJANA

TINY but intact, Slovenia celebrates two years of independence from doomed Yugoslavia on June 26th. It will mark the day with little fanfare but a dash of self-satisfaction. As Slovenes survey their fortified border with Croatia—all that stands between them and what they call "that Balkan drama"—they can take comfort that they have not been engulfed in the chaos that afflicts their former Yugoslav partners. Instead, Slovenia, an alpine republic that borders on Italy, Austria, Hungary and Croatia, has become the richest country to emerge from communism.

Choosing stabilisation over growth, Slovenia recorded a monthly inflation

rate of just 1% in April, down from 53% in the same month of 1992. It is the only former Yugoslav state not experiencing hyperinflation. The currency, the tolar, is stable and convertible. The government has so far ignored noisy complaints from exporters that the tolar is overvalued in the hope that it will oblige companies to trim costs. With rising exports paid for in hard currency, Slovenia recorded a small surplus in foreign trade last year, pushing up foreign-currency reserves to \$1.2 billion, and keeping the foreign debt manageable at \$1.7 billion. Politicians admit that privatisation has been slow in starting but they predict that about 400 state-owned firms will be sold this year and 1,600 in 1994.

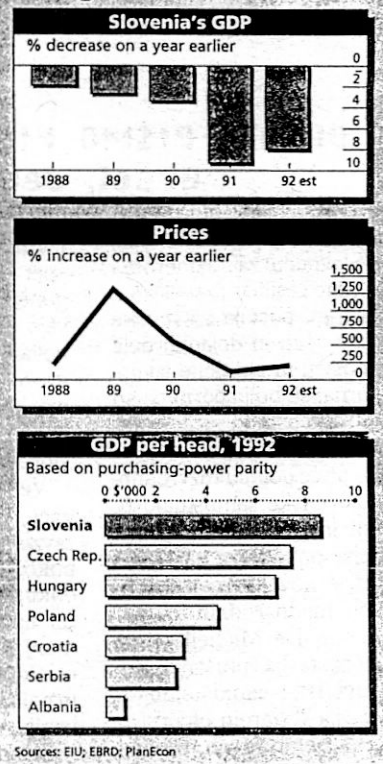
Independence, however, has had its costs. Slovenia has lost its captive market of 22m Yugoslavs and access to cheap raw materials from Serbia. Though it is still twice as rich as any other country in ex-communist Europe using current exchange rates and 16% richer using purchasing-power parities (see chart), its GDP per person dropped from \$8,660 in 1990 to \$6,050 last year. GDP has fallen 20% since 1989, and industrial production is still falling. Gone are the days when Slovene hotels were overflowing with tourists bound for Croatia's Dalmatian coast.

Not surprisingly, living on the rim of a cauldron is dangerous. Unemployment stands at 13%. This, combined with a flood of refugees during the general election last December, briefly raised worries about ultra-nationalism—but the Slovene variety seems to have nothing in common with the violent civil war to the south. Border disputes with Croatia have frayed

THE ECONOMIST, June 26th 1993
Priporoča v branje Toni Gržina

A Yugoslav success

the two states' former alliance against Serbia. The prime minister, Janez Drnovsek, and the president, Milan Kucan, have loudly criticised the West for its failure to stop Serb aggression in Bosnia.

Nevertheless, politicians of the centre emerged stronger from last year's election. Wages are 20 times higher than in Serbia. While griping about high prices, most Slovenes will celebrate June 26th with sighs of relief, not Yugo-nostalgia. But ever practical, they will keep their fingers crossed for a return to stability, and trade on the ashes of the Yugoslav federation.

Nadaljevanje z 11. strani MILANU KUČANU, PREDSEDNIKU REPUBLIKE SLOVENIJE

šefov varnostne službe JLA (na sam dan razglasitve slovenske države 25. junija 1991), naj sproži civilno tožbo proti Igorju Bavčarju in Janezu Janši, ker naj bi bila kriva za javno objavo slik in drugih podatkov o vodilnih kosovcih v Sloveniji (citirano po dnevniku Delo).

Zlati častni znak svobode ste podelili tudi dr. Janku Pleterskemu, ki je dejavno sodeloval pri ustavljanju in zaničevanju osamosvojitvenih procesov v Sloveniji. Vztrajal je na tezi, da Slovenija brez Jugoslavije ne more preživeti. Proslavljal je bivšo Sovjetsko zvezo, brez katere po njegovem ne bi bilo nobene slovenske, še posebej ne Nove revije. Na koncu je tistim, ki bi si upali razdirati Jugoslavijo, zagrozil z domnevno italijansko politiko, ki naj bi nasproti samostojni Sloveniji uveljavila starojugoslovanske meje.

Zmotna mnenja in oportunistična politika niso nekaj neznanega in nekaj nedopustljivega, seveda pa je po naši sodbi nedopustno takšne ocene in takšno politiko, ki jo je povzročila zgodovina, demokratske volitve in vojna za slovensko samostojnost, počastiti z odlikovanjem, ki je bilo ustanovljeno za najvažnejše prispevke pri osamosvajanju slovenske države.

Prosimo, gospod predsednik, da javno pojasnite, na katerem odstavku tretjega člena zakona o odlikovanju zlati častni znak svobode RS temelji Vaša odločitev, da podelite najvišje namensko odlikovanje vašima sopotnikoma iz komunističnih časov, dr. Bavconu in dr. Pleterskemu.

Zaradi vsega navedenega Vam, gospod predsednik, spodaj podpisani prejemniki zlatega častnega znaka svobode vračamo odlikovanja.

OBVESTILO

Prosimo, da vse članke ali pisma pošiljate na naslov
UREDNIČE, Stanke Gregorič,
naročilnice in naročnino pa na naslov
UPRAVNIKA, Štefana Merzela

**LETNA NAROČNINA
NA GLAS SLOVENIJE
ZNAŠA \$ 50.00, POLLETNA \$ 30.00**

Naročam GLAS SLOVENIJE NASLOV: GLAS SLOVENIJE
265 Nicholson Street
Footscray, Victoria 3011

Podpisani(a) .....

Ulica in kraj .....

Država ..... Poštna št. ....

Podpis ..... Datum .....